

Date: 23rd January-2026

**IMKONIYATI CHEKLANGAN TIKUVCHILIK YO'NALISHIDA O'QIYOTGAN
O'QUVCHILARNI O'QUV AMALIYOTI VA KORXONALAR BILAN
HAMKORLIKDA TAYYORLASHNING SAMARALARI**

Shog'ulomova Zilola Saydaxmatovna

Respublika imkoniyati cheklangan shaxslar uchun ixtisoslashtirilgan
maxsus texnikum Ishlab chiqarish ta'limi ustasi.

Annotatsiya: Mazkur maqolada imkoniyati cheklangan o'quvchilarni tikuvchilik yo'nalishida o'qish jarayonida o'quv amaliyotlari bilan birgalikda korxonalar bilan shartnoma asosida tayyorlashning afzalliklari, qulay samaralari va ijtimoiy-iqtisodiy natijalari yoritiladi. Amaliy mashg'ulotlarning kasbiy ko'nikmalarni shakllantirish, mehnat bozoriga moslashuvni tezlashtirish, o'quvchilarning mustaqilligi va ijtimoiy faolligini oshirishdagi o'rni sodda va tushunarli tilda bayon etiladi. Shuningdek, korxona va ta'lim muassasasi hamkorligining ikki tomonlama manfaatlari ham tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: tikuvchilik, imkoniyati cheklangan o'quvchilar, o'quv amaliyoti, korxona hamkorligi, dual ta'lim, bandlik, kasbiy ko'nikma.

Bugungi kunda imkoniyati cheklangan yoshlarni kasbga yo'naltirish, ularning jamiyatda faol ishtirok etishini ta'minlash muhim vazifalardan biridir. Kasb-hunar ta'limi tizimida o'quvchilarni faqat nazariy bilim bilan cheklab qo'ymasdan, real ish jarayoniga jalb qilish muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa tikuvchilik sohasi jismoniy imkoniyati cheklangan yoshlar uchun qulay bo'lib, doimiy talabga ega bo'lgan mahsulotlar ishlab chiqarilishi, uy sharoitida ishlash imkoniyatining mavjudligi bilan ajralib turadi. O'quvchilarni o'qish davridayoq amaliyotga chiqarish va korxonalar bilan shartnoma asosida hamkorlikni yo'lga qo'yish ta'lim sifatini oshiradi, bitiruvchilarning ishga joylashish imkoniyatlarini kengaytiradi hamda ularning ijtimoiy moslashuvini tezlashtiradi.

O'quvchilar nima uchun amaliyotga chiqadi?

O'quv amaliyoti nazariy bilimlarni real ishlab chiqarish muhiti bilan bog'lash imkonini beradi. Dars jarayonida o'rganilgan bilimlar amaliy mashg'ulotlar orqali mustahkamlanadi. O'quvchilar tikuv mashinalaridan foydalanish, buyurtmalarni bajarish, sifatni nazorat qilish, vaqtni to'g'ri rejalashtirish, jamoada ishlash kabi ko'nikmalarni egallaydi.

Amaliyot o'quvchilarda mas'uliyat, mehnatsevarlik va mustaqil qaror qabul qilish qobiliyatini shakllantiradi. Ayniqsa imkoniyati cheklangan o'quvchilar uchun bu jarayon o'ziga bo'lgan ishonchni oshiradi, jamiyatga moslashishni osonlashtiradi.

Korxona bilan shartnoma asosida hamkorlikning afzalliklari.

Ta'lim muassasasi va korxona o'rtasida shartnoma tuzilishi o'quv jarayonining uzluksiz va tizimli tashkil etilishiga xizmat qiladi. Korxona o'quvchilarni amaliyot bilan ta'minlaydi, ustozlar biriktiradi, real ishlab chiqarish sharoitida bilim va ko'nikmalarni

Date: 23rd January-2026

egallashiga imkon yaratadi. Ta'lim muassasasi esa o'quvchilarning nazariy tayyorgarligini mustahkamlaydi.

Bunday hamkorlik orqali o'quvchilar zamonaviy texnologiyalar bilan tanishadi, ishlab chiqarish madaniyatini o'rganadi va kelajakda ishga joylashish imkoniyatiga ega bo'ladi. Ko'plab hollarda o'quvchilar amaliyot o'tagan korxonasida doimiy ish bilan ta'minlanadi.

O'quvchilar uchun ustunliklar.

- Amaliy tajriba orttiradi.
- O'ziga ishonch kuchayadi.
- Kasbni chuqur o'zlashtiradi.
- Ish topish imkoniyati oshadi.
- Jamiyatga moslashuvi tezlashadi.
- Mustaqil daromad topishga tayyorlanadi.

Korxona uchun ustunliklar.

- Tayyor va moslashgan kadrlar shakllanadi.
- Kadrlar almashinuvi kamayadi.
- Ishlab chiqarish samaradorligi oshadi.
- Korxonaning ijtimoiy mas'uliyati kuchayadi.
- Davlat tomonidan beriladigan imtiyozlardan foydalanish imkoniyati paydo bo'ladi.

Uchrashi mumkin bo'lgan muammolar va ularning yechimlari.

Amaliyotni tashkil etishda moslashtirilgan ish joylarining yetishmasligi, transport muammolari, xavfsizlik talablarining murakkabligi kabi muammolar uchrashi mumkin. Ushbu muammolarni hal etish uchun korxonalarni rag'batlantirish, ustoz va pedagoglarni qayta tayyorlash, maxsus jihozlar bilan ta'minlash hamda mahalliy tashkilotlar hamkorligini kuchaytirish zarur.

O'quvchilarni o'qish davridayoq amaliyotga jalb qilish va korxonalar bilan hamkorlikda tayyorlash ularning kasbiy tayyorgarligini oshiradi, bandlik imkoniyatlarini kengaytiradi va jamiyatdagi faolligini kuchaytiradi. Tikuvchilik yo'nalishida bu yondashuv imkoniyati cheklangan yoshlar uchun ayniqsa samarali bo'lib, ularning iqtisodiy mustaqilligiga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining inklyuziv ta'limni rivojlantirishga oid qarorlari.
3. UNESCO. Inclusive Technical and Vocational Education and Training.
4. OECD. Skills Strategy and Vocational Education Reports.
5. Dual ta'lim bo'yicha metodik qo'llanmalar.
6. Kasb-hunar ta'limi metodikasi bo'yicha o'quv qo'llanmalar.

